

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in uprava 26. Vodaško.

Naslov za dopise: Ljubljana, 26. Vodaško.
Izbojske knjižnice
Izbojske knjižnice

Čekovni račun: 13.321
(začasno še tudi 13.321)

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din,
za inozemstvo 35 Din.

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din
Malloglasi: beseda 50 p, najmanj 5 Din
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne pribočijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Naročnikom v vednost.

Z ozirom na netočno plačevanje naročnine „Napreja“, „Lj. glasu“ in „Vorwärtsa“ smo sklenili, da mora od 1. oktobra t. l. vsak naročnik naročnino plačati vsak mesec naprej.

Kdor je kaj dolžan, mora v prvi vrsti gledati da plača naročnino za mesec naprej, dolg pa odplačuje.

UPRAVA.

Naša polemika.

„Socialist“ v št. 37. me napada kot pisca notice o Kristanovem listu „Pod lipo“ v „Napreju“ pod značko J. P. Zelo se čudim „Socialistovemu“ odgovornemu faktorju, če misli, da je med našimi javno priznanimi člani samo eden J. P. in sicer v Ljubljani. Bili so že v „Napreju“ članki s podpisom J. P. pa vendar jih nisem napisal jaz. Pa če hoče imeti „Socialist“ svoj „hec“ in mi meče rokavico, jo sprejemem, da kot delavec povem, da so izvajanja v „Napreju“ radi „Podlpe“ in izvajanja „Socialista“ radi lista „Meja“ različna ko dan in noč.

Časopis „Meja“ je bil v „Napreju“ le registriran kakor vsaka druga tiskovina. ki pride v očno in sicer brez vsake tendenciozne pripombe ali priporočila. Sicer pa ni znano upravitelju norišnice v Stenjevcu pri Zagrebu z ozirom na delavsko gibanje to, kar je znano nam delavcem na Slovenskem o lastniku „Podlpe“, Kristanu in njegovem udanem pomočniku Prepeluhu.

Pri tej priliki naj mi bo dovoljeno, da se mimogrede malo obrnem na tista pogosta izvajanja o norcih in norišnicah v tzv. „edinem socialističnem tedniku na Slovenskem, Socialistu“, kar postaja z ozirom na ljudi okrog „Socialista“ že precej sumljivo. Neko slovensko knjigo sem čital, v kateri je bil naslikan ravatelj neke norišnice kot zelo human človek, ki je vse duševno bolne pod svojim nadzorstvom smatral za bolnike in zahteval, da jih je vsakdo le tako imenoval in jih je za take tudi smatral. Čisto drugače si pa predstavljajo te norišnice, tako se mi zdi, pri „Socialistu“, namreč kakor da bi drugim ljudem kvarili lepe dneve življenja. Jaz kot delavec mogoče le v svoji neumni zmoti napram „Socialistu“ trdim, da so umobolni le bolniki, kakor imamo na pr. med proletarci mnogo jetičnih. In vendar še nobenemu človeku ni prišlo na misel, da bi komu očital: „Jetičnik!“ čeprav bi mu jetika že kar iz oči gledala. Po mojem mnenju ravatelj norišnice ni norec, čeprav ima opraviti z norci. On je lahko kot zdravnik ali upravitelj mož na svojem mestu, ne pa kakor kak kramar, ki je enotnosti proletariata škodoval, ki je na njegov račun obogatel, ali pa nad njim figarsko obupal.

Pa iz „Socialistovih“ izvajanj o norcih in norišnicah sem dobil utis, da njegovi odgovorni juristi smatrajo zdrave nastavlence v norišnici za norce, dimnikarja za umazan značaj itd. Zelo čudna logika! Mi delavci vemo, da v življenju ni tako. Tako trdijo le ljudje, ki so si ustvarili pojme o delavstvu le iz teorije. Za to je tak način pisave „edinega“ socialističnega tednika na Slovenskem z večnim natoscevanjem o norcih in norišnicah v zvezi s polemiko z „Naprejem“ in s. Bernotom zelo značilen za karakter ljudi, stoječih v ospredju tega gibanja, ki si gotovo lastijo veliko pravice na „bon ton“, kakor hitro imajo opraviti z zadnjim meščanskim frakirjem. V ravnanju s proletarci in napram njim pride od strani nekih socialističnih izobražencev v poštev le ta akademski „bon ton“. Pa tudi otroci imajo že to navado, da kadar ne morejo zmagati, uporebljajo psovke in sicer take, ki logično niti psovke biti ne morejo.

Kar pa se tiče opeharjenja vlagateljev „Sloge“, dajem zase vsakomur na prosto, naj trdi, kar hoče. Drugo pa je, koliko bo kdo meni na temelju teh trditev kaj dokazal. V tem slučaju se bom najmanj oziral tudi iz socialističnega vidika na „skeleče rane“, ker zavedam se dobro, da onih skelečih ran nismo skelečih napravili mi, ampak tisti, ki so napravili zločin razdora 12. avgusta 1923 zgolj iz osebnih nagibov, ne pa načelnih. In ta zločinska manija deluje naprej. Vedno bolj hoče uničiti „Naprej“ in ubiti zaupanje do organizacije in ko to vse nič ne pomaga, potem se lansirajo tendenčne vesti v svet o „Slogi“, ki je prvotno služila kot plašč za kritje tajnih mahinacij na kapitalistični način onim,

ki se danes najbolj trudijo koncentrirati ogenj ne morda na kakšno protisocialistično dejanja ali elemente, ampak ravno na našo zadrugo „Sloga“. Zavedajo se dobro, da ravno ta zadruga je zmožna, da prenese kot šibka ladja zdrava načela nepokvarjenega socializma čez razburkane valove v današnjem splošnem delavskem življenju. Torej: ne „Naprej“, ne Bernot ali še kdo drugi je socialističnemu disidentizmu nevaren, „Sloga“ je tisti „povod vojne“, ki jo je z nezaupanjem do nje treba ubiti, pa bo za farizejski socializem dobro. Zato je ta koncentrični ogenj na „Slogi“! Ta občutek imamo mi delavci, to se nam zdi precej sumljivo in koliko naše razne „prijatelje“ poznamo, vemo, da se ne motimo. Če pa si že gg. juristi okrog „Socialista“ lastijo pravico, hiti s svojimi farizejskimi opomini varuhi interesov vlagateljev „Sloge“, potem vprašam, kje pa so bili gospodje požrtvovalni zaščitniki delavskih interesov takrat, ko je šlo za delavske interese v Blaznikovi tiskarni, ali pa za koristi starih delničarjev Ljudske tiskarne? Seveda, pri obeh teh tiskarnah je šlo za gospodarske interese posameznikov, tako vsaj trdijo in s tem tudi menijo, da je vse po sedanjem družabnem sistemu tudi v redu. „Sloga“ pa, to so one hudičeve škarje in nož v rokah norcev, to se pravi delavcev, ker v tej zadrugi odločajo le ti sami, oziroma se iz nje zna izcimiti ono pravo socialistično gospodarstvo, ki so ga resni socialisti tudi dolžni izvajati vsepovsod, kamor posežejo. Jasno je, da takih novotarjev ne morejo rabiti koristolovci, ki jim ni nič za novi družabni red, marveč le za individualistično uveljavljanje osebnih ambicij. Zato razumemo zakaj hočejo „Slogi“ ubiti za vsako ceno. Ampak kljub temu izmed tisoč javno priznanih članov stranke jih je 153 že kot stari Rimljan Mucij pripravljenih za resnični in praktično izvajani socializem vtakniti v ogenj ne le roko temveč še kaj več žrtvovati. Gospodje juristi, kje je kakšna druga skupina, ki se more izkazati z rezultati takega dela in požrtvovalnosti za socializem kljub vsem nakanam kapitalističnega sorodstva? Sodrugi, koliko vas je še, ki ne marate postati tudi socialistični Muciji in rajši z odprtimi usti gledate na gigantski boj, ki ga vrši peščica resnih socialistov? Ravno radi velikega napora nasprotnikov pravega socializma se izplača postati član zadruge „Sloge“. Petdeset dinarjev članarine za dober namen, ki ostane itak last člana, damo gotovo radi vsi, s petdesetimi dinarji po sedanjih paragrafih jamčimo radi za vse eventuelne izgube in tretjih petdeset dinarjev žrtvujemo pa onim požrtvovalnim pač pa nepoklicanim varuhom naših članskih in vlagateljskih interesov za prestali nepotrební strah in od nepotrebnih skrbi postale bele glave s prošnjo, da jih razdelijo med seboj in med tiste, ki so figarsko nad nami obupali in šli, ali so ostali rajši na strani, čeprav včasih trdijo, da so revolucionarji, da so se že veliko topli za proletariát. Če pa je z dejanjem treba kaj pokazati, takrat se navadno revolucionarnost pri marširakšnem takem socialistu neha. S takimi bojovníki naj dosežemo nov družabni red, ko se starega, sedanjega tako krčevito drži vsak, od zadnjega hlapca in tercialke tja do najvišjih ministrov? In tudi vsi oni, ki sicer trdijo dokaj radi o sebi, da so socialisti, do praktične izvedbe socializma v svoji najbližji okolici, v svoji lastni organizaciji, pa še več, pri samem sebi, imajo pa še tako daleč kakor z zemlje na mesec?

Da se nervozni in v strahu za nas trepetajoči gospodje okrog „Socialista“ pomirijo radi opeharjenja itd. trdim pa tole: mi dosednji člani „Sloge“, kot socialisti stremelji za novim družabnim redom, nimamo svoje zadruge radi kapitalističnega dobička na način, kakor po dosedanjem družabnem redu tudi vi, baje kot socialisti. Zato se v delavskem pokretu noče nič spremeniti kljub temu, da ima delavstvo svoje številne organizacije že leta in leta in plačuje krvavo zaslužene novce na vse strani, o katerih večkrat nič več ne zve, kam so šli in kako so bili uporabljeni in ki se tudi večkrat stekajo v čisto privatnih kapitalističnih in meščanskih hranilnicah, kjer so na razpolago zopet kapitalističnim bankam. In da je potem od tistih lastnih novcev zopet tepen zaslužjen in izkoriščen isti delavec, ki jih je s znojem prvič zaslužil, potem pa plačal organizaciji v nadi, da mu bodo koristili, da bodo izključno le v njegovo lastno korist uporabljeni! Menim pa, da gotovo se mi ne da očitati v tem slučaju nobeno

razbijaštvo, če trdim, da se tista nada delavcev v dosedanjih organizacijah polno ne izvršuje, torej, da so delavci res za svoje nade in novce opeharjeni in se zelo čudim, da tega nihče okrog „edinega“ socialističnega tednika ne vidi, ko mu je to bruno v lastnem očesu veliko bližje kakor „Sloga“ in interes tam 153 dosedaj združenih proletarcev (Strokovna komisija ima približno pet tisoč članov!) Kdor je le malo uvideven in objektivni, prizna, kje in v kakšni meri se prav za prav vrši ono opeharjenje. Tukaj je tudi pravi vzrok nezaupanja, neza-interesiranja in sedanje brezbrzičnosti delavstva do lastnih organizacij. Seveda še poleg gospodarske moči delavstva samega, ki je zopet odsev splošnega gospodarskega položaja, ki je v zadnjem času neugoden. In tukaj je treba remediur in revolucije, če je komu kaj za delavske interese. In da včlanjeno delavstvo svoj denar vidi, z njim razpolaga in ve kam in kako je bil uporabljen za njega samega neodvisno od kapitalizma, ki nas vendar tepe in izkorišča, za to je bila v novo življenje poklicana baš ona „Sloga“, ki je imela svojčas temne namene in doslej še vedno temno preteklost. Gospodarska organizacija more napredovati potom trgovine, potom produkcije, ali potom obojega. Če pa je hotela „Sloga“ doseči svoj revolucionarni namen v okviru dosedanjega delovanja delavskih organizacij, je jasno, da je morala sondirati najprej za to teren. In to je bilo mogoče le potom tiska, za to je tudi „Sloga“ investirala za „Naprej“ kot svojo produkcijo ki jo je v prvi vrsti v dosego svojega namena rabila ne pa radi tega, da bi komu le v njegovih osebnih ambicijah škodovala, kakor se mnogi domišljujejo.

Zato je dolžnost naših članov in zlasti članov „Sloge“, da dosedanje načelstvo v dosego res koristnega namena v delavskih organizacijah za delavstvo samo podpirajo in sicer s tem, da „Naprej“ kolikor mogoče razširijo in točno sproti plačujejo in tako bodo postale vse govorice o opeharjenju članov „Sloge“ in njenih vlagateljev le to kar so in to je: publi [ali prazna] brezmočna jeza nad tem, da se delavstvo rešuje iz kolobocije v katero je zabredlo v veselje in korist raznim koristolovcem. Če smo resni socialisti, ki resno hočemo nekaj novega, t. j. novi družabni red kot končni cilj osvoboditve proletariata, potem se moramo lotiti popolnoma novega načina tudi v naših socialističnih gospodarskih organizacijah in naj nam že „Socialist“ oprosti, če si je to nalogo predznila nadeti „Sloge“ kot prva. Iz tega razloga naj blagovolijo vsi „ludisocialisti“ računati s tem, da „Sloga“ kapitalističnih dobičkov ne išče. S tem pa ni še rečeno, da ne maramo realnega gospodarstva po normah dosedaj običajnih trgovskih odnošajev in naši zadnji ukrepi bodo gotovo tozadevno uspeli. Kdor ni laik v gospodarstvu, ta vsak prizna, da je začetek vedno težak, posebno pa še, če si gospodarska organizacija nadene revolucionarno nalogo na zadržnem polju. Življenje in bedne razmere delavstva sta taka danes, da če bi naloga „Sloge“ bila tudi na prvi pogled utopistična, da se vsak poskus izplača, hoteti dati delavstvu enotno organizacijo (Skupni dom), kjer bi se vse delo koncentriralo in kjer bi vsak član ostal tudi ne le plačnik ampak tudi popolen lastnik skupnega imetja in kjer se vsak čas lahko prepriča o skupni imovini in tudi lahko vsak čas izvaja svoj vpliv. Kljub nevoščljivosti individualistično navdahnjenih socialistov napram vsem novotarjem je nas pa vseeno že 153 neustrašenih borcev za novo idejo ureditve socializma. Kdo more dokazati še take uspehe zavednosti?

To sem torej premišljeval in napisal brez ozira na eventuelne skeleče rane o katerih se zavedam, da jih nisem zakrivil jaz niti s. Bernot ne, ampak socialistična nedoslednost in tudi netočno razumevanje in napačno pojmovanje dela za socializem. „Socialistu“ pa prepuščam naj škodoželjno napada in lažljivo zavija kakor hoče. V eni številki sodrugom „priporočila“, v prihodnji trdi, da so le „registrirali“. Oprostite, gospodje, da so se delavci že „česa naučili“ in poznajo razliko med načinom registracije in „priporočanja sodrugom“. Historicusa — Kristana in Abditusa — Prepeluha. Sodr. Bernot je že marsikomu iz okolice „Socialista“ nekaj registriral in kar se tiče registracije vesti o „Slogi“, o kateri blagovolite imeti toliko

nezaželjene očetovske skrb in nepotrebnega strahu in bolnih glav, izvolite vzeti na znanje mojo tukajšnjo registracijo, ker s. Bernot ni „Sloga“ in tudi njegova ni nič bolj kakor vsakega drugega njenega člana.

Nadalje se zahvaljujem „Socialistu“, da me tako lepo degradira z mojim prepričanjem za marioneto koga drugega. Radi tega je, gospodje, vaše božanje zelo farizejsko. Mi je dobro znano pravo vaše mnenje o meni. O tem priča „Delavec“ št. 29. Pravijo včasih, da bi kdo koga iz jeze v žlici vode utopil. Vam bi že pol žlice zama zadostovalo. Ta način božanja je bil dober za Svetka, da je postal vaš, ali morebiti za Krušiča, da se vas „usmili“. Jaz takim diplomatskim trikom rečem: „Ne dotikajte se me!“

Josip Pastorek.

Razno.

Posestnikom, katerih zemljišča so bila poškodovana radi letošnjih velikih povodnj, bodo za letošnje leto odpisali zemljiški davek.

12.000 vagonov je treba nujno popraviti, je povedal na seji finančnega odbora narodne skupščine minister prometa Sušnik. Doslej so popravljali vagone večinoma v privatnih delavnicah za oderuške cene. Naše prometno ministrstvo ima v inozemstvu že čez eno leto okoli pol milijarde Din dolga za popravila in so mnoge inozemske delavnice radi tega ustavile popraviljanje. G. Sušnik je zahteval povečanje kredita za 140 milijonov, pa je propadel s 15 proti 16 glasovom. Pač pa je finančni odbor dovolil 1 milijon Din iz 7% investicijskega posojila za bolnice na Slovenskem, 2.104.000 Din za delavce v državnih tiskarnah in še nekaj manjših vsot za popravilo raznih cest v Srbiji in Bosni.

Korupcijo očitajo ministru Sušniku samostalni demokrati. Baje je ogoljufal državo za 20 milijonov Din, ker je naročil nove tračnice za progo Beograd — Zagreb pri neki nemški privatni tvrdki za veliko višjo ceno nego je zahtevala neka druga tovarna. Prve vesti o tej aferi je prinesla beograjska „Reč“, min. Sušnik je izjavil, da so vse te vesti izmišljene in da je „Reč“ že tožil.

Stavka. Na perni žagi v Čapragu pri Sisku stavka 350 lesnih delavcev. Zahtevali so zvišanje mezd, česar pa s pogajanjmi niso mogli doseči.

Potniški promet med Belgradom, Osjemom in Zagrebom, in sicer z aeroplani bo baje v kratkem uredila neka mednarodna družba za zračni promet. Vožnja iz Belgrada v Osijek bi stala 35 franc. frankov za osebo.

Dopisnika beograjskega dnevnika „Vreme“ so Bolgari aretirali na jugoslovansko-bolgarski meji. Udruženje novinarjev je radi tega protestiralo pri bolgarskem društvu časnikarjev.

Mezdno gibanje češkoslovaških rudarjev. Češkoslovaški rudarji so zahtevali novo regulacijo mezd. V sredo so imeli podjetniki radi tega konferenco, na kateri so sklenili, da bodo zahteve rudarjev odklonili.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med Angleško in Nemčijo so se razbila. Angleški zastopnik je že odpotoval iz Berlina v London, da poroča o tem vlad.

Velika nevihta je divjala v sredo zvečer nad južno Švicarsko in Francosko. V neki švicarski vasi je izgubilo 15 ljudi življenje, ker je voda odnesla nekaj hiš.

Na Angleškem bodo menda kmalu nove volitve. Konservativci in liberalci bodo glasovali proti angleško-ruski pogodbi in s tem povzročili padec delavske vlade. To bo delavski stranki samo v korist, gotovo bo izšla iz volitev še močnejša nego je bila doslej.

Egipčani zahtevajo od Angležev, da se angleška vlada odpove kontroli nad egipčansko zunanjo politiko in da se Angleži odstranijo od suškega prekopa. Tadruga zahteva najbrže ne bo precej izpolnjena.

V Mariboru je umrl dr. Pavel Turner, znan dobrotnik slovenskih dijakov. V mladih letih je prepotoval skoro vso Evropo in je precej svojih potovanj tudi popisal.

Kupujte čevlje samo z znamko „Sloga“.

Ako plješ „BUDDHA“ čaj, vživaš že na zemlji raj!

Zapisnik

seje pokrajinskega odbora SSJ in KDZ
dne 17. avgusta 1924.

[Nadaljevanje.]

S. F. RINALDO: Resnica je ta, da je s. Bernot zahteval, da Krušiča izključimo, jaz sem proti temu, ker sem spoznal, da se tu išče vzrok za to, da bodo nasprotniki lahko operirali s tem, da smo ga izključili, zato se pridružujem predlogu s. Böhma. Uverjen sem, da je Krušič s tem svojim činom zelo škodoval stranki in tudi naši organizaciji. Najbrž bo trboveljska kmalu v dveh delih. Za zedinjenje naj vsi sklene pred oči stvari, ki so bile odkrite v člankih „Boj za konsolidacijsko točko“. Mi zidamo po pravilih „Skupnega doma“. Če so nam zlasti Korunovci tako naklonjeni, naj vrnejo Blasnikovo tiskarno in Ljudsko tiskarno delavskemu pokretu.

S. J. JERAM: Zahteval sem, da se še enkrat prečita Krušičev predlog, da slišimo vašo točno sodbo.

S. J. PASTOREK: Če je en član izjavil, da je pravilnik neizvršljiv je že izven stranke in je popolnoma brezpredmetno debatirati še dalje o tem.

S. IV. KRUSIČ: V svojem predlogu sem izjavil, da niso okrog „Socialista“ sami doktorji itd., temveč da so na Muti, v Prevaljah, Trzihu itd., tudi proletarci. In tem je treba dati možnost zediniti se. Če hočemo pošteno izvrševati pravilnik, moramo pri občinskih volitvah kandidirati samo politično organizirane člane. Če pa teh ni dovolj, moramo vzeti druge organizirane. Torej v teh vprašanjih je pravilnik neizvršljiv. Poleg tega pa pravilnik nima določbe, koliko in kdaj morajo biti seje. Tudi to ni v pravilniku, da člani pokrajinskega odbora na kongresih ne smejo glasovati. Sicer pa dokažite, kaj sem zakrivil proti pravilniku, če ne bom smatral, da se to ne mara konstatirati.

S. KAREL KISOVEC: Drugi predlog s. Bernota ne bi smel priti do izraza, dokler se o njegovem prvem predlogu ni govorilo.

S. J. Jeram: Jaz sem za to predlagal širša dokazila, ker ne moremo odločevati samo na mnenje sodruga boga. Izključitev Krušiča, to je odgovornost kakor bi bila tudi, če bi izključili Bernota po krivici, Nas mora voditi razum, ne pa samo strast. To pa tudi presega vse meje, če ne bi smeli povedati, da ta črka v pravilniku ni prava.

S. V. MÖDERNDORFER: Ker smo že tretjič prešli v podrobnosti in debatiramo o izpremembi pravilnika, ki ga nimamo pravice izpreminjati, opozarjam že tretjič, da o pravici ali dolžnosti izvrševati pravilnik nimamo pravice sklepati in je torej potrata vsak čas, ki ga s takimi debatami zgubimo. Pri Krušiču smo že ugotovili kršitev pravilnika in moramo torej le tozadevno razpravljati.

S. J. JERAM: Konkretno, kdo je kršil pravilnik in v čem?

S. CIRIL BÖHM: Glavno težišče je v tem, da hoče Krušič skrpuhati ta pravilnik zaradi združenja z zeleno mizo. On hoče, da ga izključimo, mi ga pa ne maramo, ker kadar kdo kaj zagreši proti pravilniku, se je sam postavil izven strankinega okvirja.

S. V. MÖDERNDORFER: Da I. predlog s. Bernota ali bomo tu razpravljali o grehu (proti pravilniku), ali event. izpremembi pravilnika na glasovanje:

[Glasovalo se je poimensko in vsi so bili za to, da smemo tu razpravljati samo o grehu proti pravilniku, ne pa o izpremembi pravilnika.]

S. ZV. BERNOT: II. predlog. S. Krušič je kršil pravilnik in sicer tako, da ni treba ničesar več pojasnjevati. To nam je danes tudi sam potrdil, zato izjavljamo, da se je sam postavil izven stranke.

S. CIRIL BÖHM: Kako bi mogel kot član strokovne organizacije delati proti pravilniku? Na drugi strani imamo dokument, da je hotel izpodrediti pravilnik in vpostaviti zeleno mizo.

S. AL. LESKOŠEK: Dokaz je tudi to, da je izšel izven okvira vsakega foruma manifest v „Socialistu“. S. Jeram je bil lansko leto tudi proti takim konferencam in kar čuditi se je, da letos to zagovarja.

S. J. JERAM: Kar je napravil s. Krušič, je bil sklep revirske konference, ne pa namen izdati manifest. Če mislite resno, ne morete preko foruma. Ne glede na to, ni bil to manifest, temveč le predlog, ki naj bi si ga osvojile vse organizacije.

S. C. BÖHM: O ja, to je bil apel! — Kdo ga je pa dal v „Socialista“?

S. J. JERAM: Jaz sem tudi pisal v „Socialista“.

S. I. KRUSIČ: To ni bil apel, temveč predlog in če ne dovolimo predlogov, potem nismo demokratični. Se delavcev bojite, zato tako zavijate!

S. J. JERAM: Potem je bila konferenca v Zid. mostu tudi proti pravilniku.

S. A. LESKOŠEK: To ni res, sklep kongresa in pokrajinskega odbora je bila ta konferenca.

S. I. KRUSIČ: Bernot se skriva za dravograjsko resolucijo, za zidanmoško se pa ne mara. Sicer pa izključite me. Storite to diplomatskim potom.

S. JOS. PASTOREK: S. Krušič je akcijo sam vpeljal ne da bi bil za to kompetenten. Debatirati o pravilniku ima vsak pravico, nima pa pravice delati preko kompetentnih forumov.

[Dalje prih.]

PROTIVOJNI SHOD V SEVNICI IN RAJHENBURGU.

V Sevnici. V nedeljo, dne 21. septembra 1924 se je vršil v gostilni g. Maksa Derende dobro obiskan protivojni shod, na katerem je poročal s. Leskošek iz Celja. Govornik je obrazložil zgodovino raznih vojn posebno pa zgodovino in predpriprave za svetovno vojno, katere se je pričela pred 10 leti po krivdi zapletljajev tajne diplomacije. Dejal je: Socialisti se borimo že od nekdaj proti vsaki vojni in proti tajni diplomaciji, ker vemo, da vojne povzročajo tajni diplomati kot najzvestejši stebri kapitalističnega družabnega reda. Mi vemo, da skušajo danes razni narodni demagogi med njimi takozvani „NARODNI SOCIALISTI“ vso krivdo

vojne zvaliti na nas socialiste, kakor da bi bili socialisti v stanu vojno pred 10 leti preprečiti. Pomislite samo: Avstrija je štela 51.000.000 prebivalcev od teh je bilo samo 1.000.000 socialistov, iz česar sledi, da eden proti 50 se ne more bojevati ali pa celo zmagati. Če bi bil kdo, da bi lahko vojno preprečil, bi to lahko storila katoliška cerkev, ker ona ima največ pristašev, to je kristjanov, h katerim spadamo brezdvomno tudi mi. In videli smo, da katoliška cerkev ni ukrenila ničesar, da bi se vojna preprečila, ona se ni držala 5. „božje zapovedi“, ki pravi „NE UBIJAJ“ marveč ona je stala v službi militarizma, kateri je nudil cerkvenim dušnim pastirjem mnogo ugodnosti, da so uživali pravice kot „Feldkurati“ ter bili dobro plačani zato, da so ljudstvo farbali, da je vojna božja kazen, namesto, da bi rekli: pravi kristjani ne smejo ubijati, s tem je seveda povedano, da ne smejo propagirati vojne. Oni so to storili ter se s tem dekretirali kot „božji namestniki“ in se izkazali kot najzvestejši hlapi kapitalizma celega sveta, ker kristjane imamo povsod po svetu in ne samo v Sloveniji oziroma v bivši Avstriji. Gospodje dušni pastirji so vedno trdili, da je sveta cerkev zidana na Petrovi skali in da je nihče premagati ne more. Če o tem logično mislimo, tedaj pridemo do zaključka, da je ideja svete cerkve najmočnejša in kot taka bi bila prav lahko preprečila svetovno klanje in neupoštevanje 5. „božje zapovedi“. Katoliška cerkev se ni postavila proti vojni marveč jo je celo podpirala s tem, da so njeni hlapi blagoslovljali puške in kanone kot morilno orožje radi česar je padlo nad 40 milijonov žrtev po celem svetu. Radi tega smo mi socialisti obupali nad tako sveto cerkvijo in njeno „božjo zapovedjo“, ker smo videli, da je to samo pesek v oči. Začeli smo se organizirati proti vojni sami in sicer v strokovne organizacije in njeno Internacionalo v Amsterdamu, katere šteje danes 20 milijonov članov, ki stojijo vsi kot en moč na stališču: nikoli več vojne! [Dolgotrajno pritrdjevanje z bravo klici.] Med govorom je neki pristni klerikalec odkuril. Sodrug Leskošek, je nato predložil resolucijo, katere je bila od zborovalcev soglasno sprejeta.

V Rajhenburgu se je vršil shod v gostilni „Pod lipo“ na katerem je poročal s. Leskošek isto kakor v Sevnici. Po njegovem referatu se je pa ojunčal neki J. Krajac, baje ključavničarski pomočnik, k besedi, ter je navajal, da obžaluje, da govornik ni napadal nobene druge stranke kakor krščanske (SLS) katere pristaš da je. Zagovarjal je župnike in kaplane, češ oni niso bili za vojno ali oni so morali agitirati sicer bi jih bili odgnali v zapore oziroma še kaj hujšega bi se bilo z njimi zgodilo. Očitno je, da je pri socialistih Anton Kristan postal milijonar in še danes odločuje v stranki itd. Sodrug Leskošek je dal temu, ki je hotel zamorce prati, primeren odgovor tako, da se krščanskemu ključavničarju gotovo ne bo več poljubilo zagovarjati farjev s takimi puhlimi izgovori. Leskošek je dejal: g. zastopnik SLS se moti, če misli, da sem jaz napadal klerikalno stranko, jaz sem napadal gospode božje namestnike kateri niso upoštevali božje zapovedi. Jalo je izgovor, ki ga je g. Krajac navedel, da bi se tistim duhovnom kaj zgodilo, ki bi bili proti vojni nastopili. Po mojem mnenju bi se bili morali sklicevati na 5. „božjo zapoved“ in na Boga, ki je po njihovih naukih vse mogočen in pravičen: In če je to res, tedaj bi bil vsemogočni razgal tiste, ki bi duhovnike mučili, kot solčni prah in s tem bi vera zmagala po celem svetu. Tako pa, ker se uporablja strah božji samo za navadne grešnike, ki niso grešniki, za velike roparje in morilce pa ne, zato pa propada vera in z njo vred tudi klerikalizem pri tistih, ki kaj mislijo. To je zagovorniku klerikalizma zadostovalo, da je umolknil. Nato se je predložila resolucija kakor v Sevnici, ki je bila tudi soglasno sprejeta, zanjo so glasovali tudi navzoči Radičevi pristaši. Sodr. Danko je nato v lepih vzgojnih besedah obrazložil razvoj socialističnega gibanja v Rajhenburgu, povedal je, kako kmalo so včasih klerikalci nastopali, da sta morala on in Etbin Kristan ob priliki nekega shoda pri oknu ven bežati. To je bil nov udarec za mladega in neizkušenega klerikalca. Tako je minulo protivojno zborovanje v najlepšem redu.

Proletarci!

Gostilne in kavarne, ki nočejo vašega llista, najbrž tudi vašega denarja ne marajo.

Ustrezite jim!

Širite naš tisk!

Lastnik: „Sloga“, r. z. z. o. p.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

26. IX. Tiskarna bratov Rušpet v Krškem, 1090